

Les biografies de J. A. Samaranch

Per a tots els gustos

L'aparició del llibre *The Lords of the Rings* ha posat sobre la taula el passat polític de Samaranch, en el moment que comença a sonar com a futur Nobel de la Pau.

Tinc l'honor de donar la paraula al rei Juan Carlos perquè proclami l'obertura dels Jocs de la XXV. Olimpíada.' Observeu el braç dret del president: s'aixecarà de sobte?"

"¿No? És ben estrany. Durant quasi quaranta anys, Juan Antonio Samaranch ha estat un partidari actiu d'una de les més velles dictadures d'Europa."

Aquest és l'inici d'un dels capítols del llibre *The Lords of the Rings* (Els senyors de les anelles), escrit per Vyv Simson i Andrew Jennings. Aquest llibre —que aquí no han traduït— va ser repartit a tots els membres de la Comissió Executiva del COI el dia 5 de maig a Sevilla. El rebombori no es va fer esperar. El primer a parlar va ser Primo Nebiolo, president de la IAAF. En les seves declaracions deia que el llibre era un exemple de maldat d'alguns súbdits britànics, descontents d'haver perdut el seu lideratge en l'esport mundial.

Michele Verdier, l'eficient portaveu del COI, va anar una mica més enllà, després d'explicar que en la reunió del Comitè Executiu de Sevilla s'havia debatut durant quasi una hora el contingut del llibre: advertia que el llibre podia ser jutjat per difamatori.

Però abans que tots ells, com sempre, Samaranch havia dit la frase oportuna. Havia adreçat exactament cap a on ha-

vien d'anar les interpretacions del llibre. Ho va fer a Montecarlo, just després del 27 d'abril, data de publicació del llibre: "Els autors poden haver estat manipulats per persones que intenten ser presidents d'organismes esportius internacionals o del COI mateix."

Tot en aquesta vida té una explicació, i l'explicació oficial ja era a l'abast: enveja, ressentiment, manipulació i dolenteria. Les amenaces, de moment, no han quedat en res de concret. Una comissió interna estudiarà si el llibre pot ser motiu d'accions judicials. El silenci pot ser la millor arma. Un llibre només és un llibre. Les polèmiques a la premsa sempre són més enutjoses. Tothom sembla que estigui d'acord que Samaranch mai no ha estat còmode en el cara a cara.

¿Però que explica aquest llibre que hagi posat nerviosos els homes del COI?. D'entrada, els autors diuen a la contraportada: "Sota la presidència de Juan Antonio Samaranch, l'olimpisme oficial ha esdevingut un negoci tenebrós controlat per un club selecte, el Comitè Olímpic Internacional".

Això només és el preàmbul. Després tot el llibre mira de demostrar com Samaranch —que defineix com un dels darrers vestigis de la vella Europa dels dictadors que té encara un paper actiu a l'escenari internacional—, ha imprès el seu pensament feixista en l'estructura del COI. Quasi res.

1955

Cronologia

Després d'haver-ho intentat sense èxit al 1951 aconseguí de ser regidor de Barcelona. Aquest mateix any es casa: el governador civil li havia recomanat que per a fer política havia de deixar la solteria.

1967

És un any clau. El nomenen president del COE. Substitueix Elola Olaso com a Conseller Nacional del Movimiento i és escollit procurador a Cortes. És el més votat, però Tarragona, el més popular.

Per fer això Vyv Simson i Andrew Jennings es capbussen de ple en la vida política de Samaranch durant el franquisme. I ho fan en un llenguatge que no ha sofert la transició. Escrit amb ulls britànics, no dissocia mai franquisme de feixisme, no fan cap mena de retòrica lingüística a l'hora de parlar de la dictadura.

És així com no regategen esforços en explicar en un to cru el passat franquista de Samaranch. Comencen parlant de la seva deserció de l'exercit republicà, i per fer-ho recorren al testimoni de Joan Llach, que va estar al front amb ell. Expliquen com durant la vaga de tramvies de 1951 va ser considerat pel règim com un bon col·laborador. L'informe del Govern Civil deia així: "Samaranch ha estat un dels pocs falangistes que s'ha presentat els dies de vaga al Govern Civil". Especifiquen com després de la mort de Franco, Samaranch afegeix una nova dada a la seva biografia oficial del COI. A partir d'aquell moment Samaranch també parla català.

Però potser on els autors són més severos en el seu llenguatge és quan fan referència al final del franquisme. "Fins al final, Samaranch serà fidel al dictador. El 26 de gener de 1975, quan ja era vicepresident del COI, Samaranch es posa la camisa blava per anar, braç aixecat, a la cerimònia anual de commemoració de 'l'alliberament' de Barcelona pels feixistes". Més endavant fan referència al discurs de Samaranch, aleshores president de la Diputació, el dia després de la mort del dictador: "L'exemple de Franco ens acompanyarà sempre en el nostre esforç per una Espanya millor i més justa". El gener de l'any següent, Samaranch va tornar a la commemoració de l'alliberament de Barcelona. Però en aquesta ocasió la camisa blanca substituïa, i ja per sempre més, la blava.

La camisa blanca no el salva, tanmateix, de viure l'època més difícil de la seva vida. "El final de la carrera espanyola de Samaranch va ser decidit el 23 d'abril

1973

La seva carrera política té el punt culminant amb el nomenament de president de la Diputació. Abans, però, a l'any 1970, ja havia estat elegit membre de la comissió executiva del COI.

Tres biografies

El Deporte del Poder, dels periodistes **Jaume Boix** i **Arcadi Espada**, publicat per Ediciones Temas de Hoy va sortir al 1991. És el primer intent biogràfic seriós que s'ha fet de Samaranch. De les

tres biografies recents de Samaranch, aquesta és la més exhaustiva i la més documentada pel que fa a la seva vida política.

The Lords of the Rings (Els senyors de les anelles) de **Vyv Simson** i **Andrew Jennings**, col·laboradors de *World in Action*. Diuen que han passat quatre anys investigant per explicar allò que mai no es

podrà veure per televisió. Llibre militant contra la transformació que ha portat Samaranch al COI.

Revolució Olímpica, de **David Miller**, periodista de *The Times*, publicat per Edicions 62. Es considerada la biografia oficiosa. Samaranch l'envia als periodistes amb la seva targeta de president de *La Caixa*.

Llibre militant a favor de la transformació que Samaranch ha fet fer al COI. Sobretot, l'abandó de l'amateurisme.

de 1977: Cent mil persones es van manifestar davant la Diputació de Barcelona, on estava tancat, escoltant insults que nosaltres traduirem per eufemismes: "Samaranch vés-te'n". És el famós eufemisme de "Samaranch fot el camp" que la història ha permès que passes a la cultura escrita sense els insults que acompanyaven el crit.

Abans d'abordar l'etapa d'ambaixador a Moscou i l'ascensió a president del COI, els autors del llibre conclouen: "Sortosament per a Samaranch, l'esperit de la nova Espanya va ser de conciliació: no hi hauria tribunals per a jutjar els crims de guerra. Però la carrera política de Samaranch havia arribat al seu final. La seva llarga connivència amb la dictadura l'excloïa de tot futur polític al seu país".

El que té de sorprenent l'escàndol que ha provocat aquest llibre és que en realitat no revela cap dada nova sobre la vida política de Samaranch. Comptat i debatut, en aquesta part de la biografia de Samaranch es limita a beure de les fonts d'un altre llibre, *El deporte del poder*, dels periodistes Jaume Boix i Arcadi Espada. Ni tan sols hi afegeix les dades que alguns periodistes com Antoni Ribas o Huertas Claveria van assenyalar a la premsa que faltaven en aquesta biografia. Tot i sent molt menys minucios,

molt menys precís, molt més esquemàtic, *Els senyors de les anelles* aconseguix un efecte bomba perquè quan narra la biografia política de Samaranch no la descontextualitza ni la justifica, sinó que sempre la tenyeix de sang i remarca les mans que n'han quedat esquixades.

I així, quan diu que Samaranch no parlava català, explica que el català era represaliat; quan parla de l'actuació de l'actual president del COI en la vaga de tramvies, no oblidava les represàlies. El franquisme hi és explicat sense cortines de fum. Potser el punt negre d'aquest llibre és que a vegades és tan cru que, en un país on la transició ha estat una cortina de color rosa, el llenguatge dels periodistes britànics arriba a tornar-se xocant.

LA BIOGRAFIA OFICIAL

Però més xocant és encara la biografia oficial, *Revolució Olímpica*, també escrita per un periodista britànic, David Miller. En aquest llibre el president del COI narra la seva vida política. No necessita gaire espai per a fer-ho. Amb un sol paràgraf ho explica tot: "L'any 1956 vaig ser escollit per a fer-me càrrec de la gestió esportiva municipal. També fou meua la iniciativa de crear una junta d'esports

en la Diputació de Barcelona. M'hi vaig estar, incloent-hi la reelecció, fins a l'any 1968. L'any anterior vaig ser nomenat delegat nacional de l'esport a Madrid. També vaig presidir la Diputació de Barcelona quatre anys, des del 1973, després de la mort de Franco, amb la recuperació de la monarquia".

De totes les mil cares de Samaranch, aquesta és la que li agrada de mostrar. No hi ha Movimiento, no hi ha camises blaves, tot és blanc, tan blanc, que fins i tot la presidència de la Diputació té dues fases, una amb Franco i una sense, com si la mort de Franco signifiqués el pas automàtic a la democràcia.

De totes maneres en els dos llibres britànics, a diferència de l'espanyol, es dona sobretot importància a analitzar el paper de Samaranch en la revolució olímpica que el seu mandat ha representat.

En el llibre *Els senyors de les anelles* hi ha una clara militància contra d'aquesta revolució. I per això els autors del llibre dediquen la majoria de pàgines a explicar totes les interioritats del Club —que és com ells anomenen el COI—. Des del paper decisiu d'Horst Dassler, amo d'Adidas i patró d'ISL (empresa que canalitza els esponsors dels Jocs i les

1980

Lord Killanin lliura les claus al seu successor. J. A. Samaranch ja és president del COI. El seu mandat serà, en principi, de vuit anys. La seva persistència i la seva estada a Moscou com a ambaixador dona els seus fruits.

1984

Jocs Olímpics a Los Angeles. Samaranch consolida el seu lideratge davant el COI. És tractat arreu del món com a cap d'estat. Tots els caps d'estat es rendeixen als seus peus.

grans operacions de marketing) en la transformació econòmica del COI i en el nomenament de Samaranch als escàndols del president de la IAAF, l'italià Primo Nebiolo, passant pels excessos de tota mena de les trobades del COI.

En canvi David Miller, en el seu llibre es dedica a explicar tots els aspectes positius d'aquesta transformació, segons els seus ulls. L'abandó de l'amateurisme és el fonament d'aquesta revolució. Una revolució, que –segons l'autor– salta obstacles de tota mena.

EL CAMÍ CAP AL NOBEL

De totes aquestes imatges polièdriques, Samaranch ha dit que no se'n queda cap. Ell vol escriure la seva biografia. Per això cada nit dedica deu minuts a escriure. La va començar en la seva etapa d'ambaixador a Moscou. No vol decidir quan la publicarà. Potser després del seu mandat davant el COI. ¿Però i si es presenta a la reelecció? Aquesta no fóra pas l'única sorpresa que pot donar en el futur Samaranch.

Llavors, potser Samaranch tindrà un nou títol a les seves espatlles. Sembla que el seu objectiu és aconseguir el Premi Nobel de la Pau. De moment les peces d'escacs han començat a moure's. Samaranch ha nomenat personalment com a membre del COI Olaf Poulsen, president de la Federació Internacional de Patinatge de Gel i sobretot noruec. L'altra peça moguda és que els Jocs d'Hivern del 94 seran a Lillhammer, a Noruega, és clar. Tot preparat perquè una altra camisa surti de l'armari.

Peter Ueberroth, president del Comitè Organitzador dels Jocs de Los Angeles, ja ha tirat la primera llançadora: "Crec que li haurien de donar el Premi Nobel algun dia, perquè l'esport ha tingut un paper molt important en el diàleg internacional".

Assumpció Maresma

1987

És escollit president de "la Caixa". És mor H. Dassler, l'home d'Adidas, mecenes, que certes fonts diuen que va ser decisiu en el nomenament de Samaranch al capdavant del COI.

1990

President de la Caixa de Pensions i d'Estalvis de Barcelona, després de la fusió. Un any abans és reelegit per aclamació president del COI per quatre anys més.

